

Majandus- ja infotehnoloogiaministri määruse „E-veoselehe andmevahetusteenusega liidestamise toetus“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse välissuhtlemisseaduse § 8 lõike 4 ja Vabariigi Valitsuse 29. novembri 2021. a määruse nr 108 „Taaste- ja vastupidavusrahastu elluviimise korraldus ja toetuse kasutamise üldtingimused“ § 8 lõike 1 alusel.

Määruse abil viiakse ellu taaste- ja vastupidavusrahastu eesmärged. Sellega reguleeritakse taaste- ja vastupidavuskava kohase komponendi „Ettevõtete digipööre“ reformi „Majanduse digipöördet toetamine ettevõtetes“ investeringu „E-veoselehe teenuse arendamine“ tegevusele „Transpordi- ja logistikaettevõtjate liidestamine eCMRi andmevahetusteenusega“ toetuse andmist ning selle kasutamise tingimusi ja korda.

Määrusega panustatakse taaste- ja vastupidavusrahastu väljundnäitajatesse, milleks on abi saavate ettevõtjate arv ning toetatud mikro-, väikeste, keskmiste ja suurettevõtjate arv.

Tabel 1. Taaste- ja vastupidavusrahastu väljundnäitajad

Näitaja	Mõõtühik	Andmeallikas	Mõõtmisagedus
Abi saavate ettevõtjate arv (kokku)	tk	SFOS	Üks kord aastas
Toetatud mikro-, väikeste, keskmiste ja suurettevõtjate arv	tk	SFOS	Üks kord aastas

Ühine näitaja, millesse toetuse andmisega panustatakse, on RCO01, milleks on rahalist toetust saanud unikaalsete ettevõtjate arv.

E-veoselehe toetusmeetme rakendamine on seotud Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi punkti 3.24 elluviimisega.

Määrusega panustatakse Vabariigi Valitsuse heaks kiidetud Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ja ettevõtluse arengukava 2021–2035 (edaspidi ka *TAIE*) eesmärkide elluviimisse. Kavandatud e-veoselehe andmevahetusteenusega liidestamise toetamine on TAIE ettevõtluskeskkonna tegevussuuna, täpsemalt konkurentsivõimelise ja targa ettevõtlus- ja tarbimiskeskonna loomise tähtsaim tegevus, millega vähendatakse ettevõtja halduskoormust, soodustades reaalamajanduse arengut ja rakendamist.

Samuti aitab meede ellu viia Vabariigi Valitsuse 23. oktoobri 2002. a määruse nr 323 „Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi põhimäärus“ § 23 punkti 1 alusel kehtestatud ning väliskaubandus- ja infotehnoloogiaministri käskkirjaga nr 200 30.09.2020 kinnitatud strategiadokumendi „Reaalamajanduse visioon 2020–2027“ sätestatud eesmärged.

E-veoselehe andmevahetusteenusega liidestamise meetmega toetatakse digipööret transpordi- ja logistikasektoris, et luua terviklik lähenemine transpordi- ja logistikasektori ettevõtjate äriprotsesside digitaliseerimise kaudu. Käesolev meede on jätk meetmele „E-veoselehe teenuse arenduse toetus“, mille eesmärk oli luua e-CMRi andmevahetusteenuse (ehk e-veoselehe andmevahetusteenuse) vastavalt eFTI määrusele: e-veoselehe andmevahetusteenuse loomise

tulemusel vahetab e-veoselehe teenuse pakkuja / kasutusel olev tarkvarasüsteem andmeid maanteetranspordisektori eri osalistega.

Määruse raames liidestatakse transpordi- ja logistikaettevõtjad e-veoselehe andmevahetusteenusega: e-veoselehe andmevahetusteenuse arenduste tulemusel on ettevõtjal võimekus vahetada e-veoselehe andmeid masinloetaval kujul.

Kahe meetme arenduste tulemusel ja koosmõjul väheneb ettevõtjate (transpordi- ja logistikaettevõtjad) halduskoormus, saavutatakse kulude kokkuvõtteid, paraneb andmekvaliteet ja suureneb statistika usaldusväärsus, sh on kontrolliasutustel (nt Politsei- ja Piirivalveamet, Transpordiamet, Maksu- ja Tolliamet jne) võimalik indekseerida e-CMRi (ehk e-veoselehe) andmeid (ning tekib võimalus turvaliselt ja usaldusväärselt kontrollida territooriumi läbivate veokite vajalikke andmeid masinloetaval kujul. Lisaks saavutatakse kontrolli- ja järelevalvetoiminguid tehes oluline aja kokkuvõtteid.

Toetust on plaanis anda üle kogu Eesti. Toetust saab taotleda vahendusasutuse teavitatud taotluste vastuvõtmise kavandatud perioodil või rahaliste vahendite jätkumiseni. Meetme eelarve on 4,7 miljonit eurot. Meedet rahastatakse taaste- ja vastupidavusrahastust.

Eelnõuga nähakse ette toetuse andmise tingimused ja määrusespetsiifilised toetuse andmise menetlusnormid ning toetuse taotleja ja toetuse lõppsaaaja kohustused ning ministeeriumi ja vahendusasutuse õigused ja kohustused.

1. Eelnõu ettevalmistaja

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi digimajanduse osakonna reaalajamajanduse valdkonna koostöö projektijuht Tiina Kruusimägi (e-post tiina.kruusimagi@mkm.ee, tel 625 6318) ning Ettevõtlus- ja Innovatsiooni Sihtasutuse teenusejuht Kristiina Niilits. Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti kontrollisid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi strateegiaosakonna välisvahendite õiguse nõunik Cyrsten Rohumaa (e-post cyrsten.rohumaa@mkm.ee, tel 631 3609) ja õigusosakonna õigusnõunik Gerly Lootus (e-post gerly.lootus@mkm.ee, tel 639 7652) ning Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse õigusosakonna juristid Terje Kleemann (e-post terje.kleemann@eas.ee, tel 627 9340) ja Reelika Urmet (e-post reelika.urmet@eas.ee, tel 5674 8580). Eelnõu ja seletuskirja on keeletoimetanud Justiitsministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Merike Koppel (e-post merike.koppel@just.ee, tel 5856 9469).

1.2. Märkused

Eelnõu on seotud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.02.2021, lk 17–75), rakendamisega ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2020/1056 elektroonilise kaubaveoteabe kohta (ELT L 249, 31.07.2020, lk 33–48).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kuuest peatükist ja 23 paragrahvist. Peatükid jagunevad järgmiselt:

1. Üldsätted;
2. Toetatavad tegevused, kulud ja toetuse osakaal;
3. Nõuded taotlejale ja taotlusele;
4. Toetuse taotlemine ja taotluste menetlemine;

5. Aruannete esitamine, toetuse maksmise tingimused ning toetuse tagasinõudmine ja tagasimaksmine;
6. Lõppsaaja ja vahendusasutuse kohustused.

1. peatükk. Üldsätted

Eelnõu 1. peatükis kirjeldatakse määruse kohaldamisala, sätestatakse toetuse andmise eesmärk, oodatav tulemus ja väljund, kirjeldatakse määruks kasutatavaid termineid, selgitatakse meetme rakendamist, sätestatakse vahendusasutus ning reguleeritakse vaide esitamist.

Eelnõu §-s 1 sätestatakse määruse kohaldamisala, mille kohaselt reguleeritakse määruks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu, artikli 18 lõikes 1 nimetatud taaste- ja vastupidavuskava kohase investeeringu „E-veoselehe andmevahetusteenuse loomine“ tegevuse „Transpordi- ja logistikaettevõtjate liidestamine eCMR andmevahetusteenusega“ elluviimist.

E-veoselehtede andmevahetusteenusega liidestamine kuulub reaalajamajanduse valdkonda, mille üks tähtsaim tegevus on e-veoselehtede kasutuselevõtt.

Reaalajamajanduse all mõistetakse digitaalset ökosüsteemi, kus tehingud mitmesuguste majandussubjektide vahel toimuvad reaalajas või peaaegu reaalajas struktureeritud masinloetavate ja standardsetes vormingutes digitaalandmete võimalikult automaatse vahetamise teel ning tulemuseks on kiirem teabevahetus ja parem juurdepääs teabele, mis peaks vähendama protsesside viiteaegu, säästma ressursse ja vähendama tehingukulusid, suurendama organisatsioonide kulutõhusust ja ettevõtjate konkurentsivõimet, kiirendama ja täpsustama otsustusprotsesse, parandama läbipaistvust ning stimuleerima majanduslikke ja sotsiaalseid uuendusi (Robert Krimmer, Tarmo Kadak, Art Alishani, Maarja Toots, Ralf-Martin Soe, Carsten Schmidt (2019) „Reaalajamajanduse aluste ja rakendusvõimaluste uuring“. Tallinn: Tallinna Tehnikaülikool). Jõesaare (Anne-Ly Jõesaar (2020) „E-arvete kasutamist mõjutavad tegurid Eesti põllumajandusettevõtete näitel“) järgi sisaldab reaalajamajandus muu hulgas masinloetavusel põhinevaid digitaalseid lahendusi, nagu näiteks e-arved, e-kviitungid, e-saatelehed ja e-aruanded. Pikemas perspektiivis on eesmärk jõuda bürokraatiavaba ettevõtluskeskkonnani, mis avaldab positiivset mõju nii ettevõtjatele kui ka tarbijatele.

E-veoseleht (Hurt, U., Mering, H., Ševtšenko, E., Lusti, L., Kirs, C., Nurk, L. 2021 „Analüüs e-veoselehe riigisiseseks kasutuselevõtuks arendusmudeli väljatöötamiseks“) on digitaliseeritud veoseleht, riigisisene ja rahvusvaheline digitaalne, e-veoselehe teenuse ja platvormi abil koostatav andmekogum, mis vastab veokirjale ja veoselehele seatud nõuetele.

E-veoselehe platvormiga liidestamine puudutab otseselt transpordi- ja logistikasektori arengut. Vaatamata tehnoloogia kiirele arengule on Eesti transpordisektor võrreldes teiste majandusharudega mõningal määral maha jäänud ja see pidurdab majanduse arengut. Ligikaudu 99% Euroopa Liidu territooriumil toimuvate piiriüleste vedude puhul kasutatakse endiselt paberdokumente, vaatamata sellele, et teabevahetuse digitaliseerimisega on võimalik märkimisväärselt suurendada vedude tõhusust ning seeläbi aidata kaasa ühtse turu sujuvale toimimisele. Andmete paljususe ja nende riskasutuse puudumine koos ühtsete nõuete puudumise ja vähesese kasutusega on loonud olukorra, mis pidurdab teiste valdkondade arengut. Logistikaahela vähesel digitaliseerimisel on mitu põhjust: näiteks killustatud IT-keskkond, mida iseloomustavad arvukad koostalitlusvõimeteta süsteemid/lahendused, mis on ette nähtud veoteabe ja -dokumentide elektrooniliseks vahetamiseks nii ettevõtjate vahel kui ka ettevõtjate ja pädevate ametiasutuste vahel. Puudub otsene digitaliseerimise sund ja kuna digilahenduste

juurutamine on ressursimahukas, siis pole ka paljud ettevõtjad digilahendustele üle läinud. E-veoselehe andmevahetusteenuse arendustega loodi platvormid, mille abil on võimalik nii ettevõttesisesed kui ka ettevõttevahelised protsessid ja nende toimimise aluseks olevad andmed korrastada ning luua uuendatud digitaalselt toimiv äriprotsess. Ettevõtjate infosüsteemide ja andmete edastamiseks ning eri infosüsteemide omavahelise liidestamisega kaob vajadus andmete taassisestamiseks infosüsteemidesse, mis omakorda vähendab käsitsi tehtava töö mahtu, minimeerib taassisestamisel tehtavaid vigu, laiendab infosüsteemide funktsionaalsust, tõstab nende efektiivsust ja kasvatab andmetöötluse kiirust.

Uudsete digitaalsete protsessideni jõudmiseks ning transpordi- ja logistikasektori digitaliseerimise edendamiseks on enne käesoleva määruse raames planeeritud tegevuste elluviimist tehtud mitu olulist edusammu. Näiteks arendati riigi innovatsiooniprogrammis Accelerate Estonia välja kaubavedude digitaalse platvormi LogiXDigi kontseptsioon ja esimene prototüüp, mis ühendab tulevikus Eesti e-CMRi teenuse pakkujaid. Innovatsiooniprogrammi jätkutegevusena loodi eraettevõtte Digilogistika Keskus OÜ, mis keskendub Eesti teenusepakkuja ühendamisele ja on seadnud eesmärgiks hallata multimodaalseid vedusid keskse andmevahetuskärgi kaudu. 2020. aastal viidi ellu rahvusvaheline projekt DIGINNO-Proto, mida rahastas Põhjamaade Ministrite Nõukogu. Projekti käigus loodi e-veoselehe indeksiregistri prototüüp, mis võimaldab piiriülest andmevahetust eCMRi andmete indekseerimise teel Eesti, Läti, Leedu ja Poola riigiasutuste ja eCMRi teenuse pakkuja vahel. Prototüüp võimaldab e-CMRi ja muude veoselehtede kaugkontrollimist (k.a piiri- ja maanteekaamerate abil), füüsiline kontroll on vajalik vaid juhul, kui esinevad nähtavad puudused, dokumendid ei ole kontrolliks digitaalselt kättesaadavad või kätkevad riske. eCMRi prototüübi funktsionaalsust arendati edasi ja katsetati maanteevedudel ka aastal 2021 DINNOCAP projekti raames, mida rahastas INTERREG Baltic Sea Region.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2020/1056 elektroonilise kaubaveo teabe kohta (edaspidi *eFTI määrus*) loob raamistiku ohutuks, turvaliseks ja täielikult koostalitlusvõimeliseks teabevahetuseks ettevõtjate ja ametiasutuste vahel kaupade liikumise kohta ELis. eFTI määrus kohustab pädevaid asutusi, kelleks Eestis on Politsei- ja Piirivalveamet, Maksu- ja Tolliamet ning Transpordiamet, aktsepteerima elektroonilisi kaubaveo saatedokumente. Digitaalsete kaubaveo saatelehtede kasutuselevõtmine, mille puhul asendatakse paberil veodokumendid digitaalsete andmevahetusteenustega, on olulise tähtsusega kogu valdkonna arengut silmas pidades.

E-veoselehtede arendusest võidab nii erasektor kui ka avalik sektor. E-veoseleht aitab olulisel määral nii aega säästa kui ka suuremat läbipaistvust saavutada. Teenusearenduse tulemusena on võimalik andmeid reaajas kontrollida ning see vähendab ressurside liigset kasutamist ja ajakulu – probleeme on võimalik ennetada.

Eelnõu § 1 lõikes 2 nimetatakse vähese tähtsusega abi andmist reguleeriva Euroopa Komisjoni määrus (EL) 2023/2831, millest vähese tähtsusega abi andmisel lähtutakse ning lõikes 3 sätestatakse juhud, mille puhul määrust ei kohaldata.

Määruse alusel antav toetus on vähese tähtsusega abi Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L, 2023/2831, 15.12.2023), tähenduses.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse toetuse andmise eesmärk ja oodatav tulemus.

Dokumendi „Eesti Maanteetranspordi digitaliseerimise visioon ja teekaart 2021–2024“ kohaselt on logistikasektor oluline teenuste eksportija ning ühtlasi oluline lüli Eesti tööstusele ja eksportivatele ettevõtjatele kaupade viimisel maailmaturule. Logistikasektori osakaal SKTst on eri hinnangutel kuni 18 protsenti (sõltuvalt sellest, millised seonduvad tegevused sektorisse hõlmatakse). Eestis on üle 3000 transpordiettevõtja ning kokku ligi 6000 logistikaettevõtjat, mis kokku annavad tööd umbes 10%-le riigi töötavast elanikkonnast. Transpordiinfo digitaliseerimisest saadav kasu jaotub ühtlaselt sisemajanduse koguprodukt majandusharude vahel ja kuigi selle suurim otsene mõju avaldub loomulikult transpordisektorile, sõltuvad logistika efektiivsusest otseselt tööstus- ja kaubandusettevõtjad. Riigi ja avalike teenuste seisukohast saab mõju hinnata efektiivsema töökorralduse, bürokraatia ja varimajanduse osakaalu vähenemise kaudu, mis tuleneb peamiselt veoprotsessi läbipaistvusest ja andmepõhise kontrolli võimalustest. Euroopa Komisjoni tellitud uuringu kohaselt suureneb kaubavedu ELis praeguste suundumuste ja vastuvõetud ELi poliitika kohaselt aastaks 2050 praegusega võrreldes 51%. Eesti on selle suundumuse osa. Lisaks majanduslikule mõjule kaasneb transpordi digitaliseerimisega keskkonnamõju vähenemine, mis aitab saavutada Pariisi kliimakokkuleppes ja Euroopa rohelises kokkuleppes sätestatud eesmärgi, tagades seejuures ootuspärase (kaupade) liikuvuse.

Euroopa Komisjoni uuringu kohaselt aitab veodokumentide digitaliseerimine säästa aastas kuni 60% väike- ja keskmiste ettevõtjate halduskuludest. Riigi suurim kasu on loomulikult koordineeritud tegevus ühtse andmestiku alusel, mis võimaldab pädevatel asutustel teha järelevalvet efektiivsemalt, omada sündmuspõhist statistilist andmestikku kaupade liikuvuse kohta, suurendada liiklusohutust ja paindlikkust teekasutustasude ja muude maksude kogumisel ning erilubade ja sertifikaatide väljastamisel. Riikidevaheline koostöö aitab ühtlustada kohalikku seadusandlust ja soodustab digitaalse ühisturu loomist. Arvestatavalt suur on ka keskkonnamõju vähenemine („Eesti Maanteetranspordi digitaliseerimise visioon ja teekaart 2021–2024“). Ühtlasi annab veodokumentide digitaliseerimine veoprotsessi osalistele ja kontrollijatele nähtavaks tegemine pandeemia korral võimaluse muuta maanteetransport kontaktivabaks, kus kontrollimine ja teabe vahetamine veose dokumentatsiooni kohta ei vaja auto peatamist ega autojuhi ning ametniku otsekontakti („Eesti Maanteetranspordi digitaliseerimise visioon ja teekaart 2021–2024“).

Dokumentide ja andmevahetuse digitaliseerimise valdkonda on palju muutnud Euroopa Komisjoni elektroonilise kaubaveoteabe (eFTI) määrus, mis kohustab ELi liikmesriike aktsepteerima kaubaveo dokumente digitaalsel kujul. E-veoselehe andmete vahetamise teenusega liidestamine, mis on käesoleva eelnõu fookuses, on kogu transpordi- ja logistikasektori digitaliseerimise protsessi seisukohast tähtis.

Eelnõu § 2 lõike 1 kohaselt on toetuse andmise eesmärk toetada digipööret transpordi- ja logistikasektoris ettevõtjate äriprotsesside digitaliseerimise kaudu. Fookusesse on võetud transpordisektor ja selle digitaliseerimine.

Eelnõu § 2 lõige 2 sätestab väljundnäitaja.

Tabel 3. Väljundnäitaja

Väljundnäitaja	Mõõtühik	Andmeallikas	Mõõtmise aeg
Transpordi- ja logistikaettevõtjate liidestamine eCMR andmevahetusteenusega	tk	Projekti lõpparuanne	Projekti abikõlblikkuse perioodi lõppkuupäev

Määruse kohaselt on väljundnäitajaks transpordi- ja logistikaettevõtjate liidestamine eCMRi andmevahetusteenusega, mis toimib eFTI määruses) sätestatud nõuetekohase e-veoselehe andmevahetusteenusena.

Eelnõu § 2 lõige 3 sätestab tulemusnäitaja, millesse toetuse andmisega panustatakse, milleks on uute ja uuendatud avalike digiteenuste, -toodete ja -protsesside kasutajad.

Tabel 4. Tulemusnäitaja

Tulemusnäitaja	Mõõtühik	Andmeallikas	Mõõtmise aeg
Uute ja uuendatud avalike digiteenuste, -toodete ja -protsesside kasutajate arv	tk	Projekti lõpparuanne	Projekti abikõlblikkuse perioodi lõppkuupäev

Iga projekti elluviimise tulemusel arendatakse välja liidestus e-veoselehe andmevahetusteenusega.

Eelnõu §-s 3 esitatakse eelnõus kasutatavad terminid.

Oluline termin käesoleva määruse kontekstis on „e-veoselehe platvorm“, mille all mõistetakse eFTI määruse artikli 3 punkti 10 tähenduses (ingl *eFTI platform*) info- ja kommunikatsioonitehnoloogial (edaspidi *IKT*) põhinevat lahendust, mis on ette nähtud eFTI töötlemiseks. Oluline termin on ka „liidestamine“, mille all mõeldakse tarkvarakomponendi või tarkvarakomponentide loomist, mille kaudu luuakse andmevahetus komponentide vahel, et võtta kasutusele uus e-veoselehe platvormi kaudu toimiv digitaliseeritud äriprotsess.

Eelnõu § 4 kohaselt täidab toetuse vahendusasutuse ülesandeid Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus (edaspidi *vahendusasutus*). Vahendusasutuse ülesanne on korraldada taotlusvooru avamine, taotluste vastuvõtt, nende menetlemine, väljamaksete tegemine, järelevalve tegemine toetuse kasutamise üle jms.

Eelnõu § 5 sätestab vaide esitamise korra. Vahendusasutuse otsuse või toimingu peale võib esitada vaide haldusmenetluse seaduses sätestatud korras ning vaide lahendab vahendusasutus.

2. peatükk.

Toetatavad tegevused, kulud ja toetuse osakaal

Eelnõu 2. peatükis kirjeldatakse toetatavaid tegevusi, käsitletakse toetatavaid kulusid, sätestatakse projekti abikõlblikkuse perioodi puudutavad põhimõtted ning esitatakse toetuse maksimaalne summa, osakaal ja tingimused.

Eelnõu § 6 nimetab toetatava tegevuse, tuues lõikes 1 välja, et toetust antakse projektile, mille elluviimisega panustatakse §-s 2 nimetatud eesmärgi ning tulemus- ja väljundnäitaja saavutamisse transpordi- ja logistikasektori ettevõtjate liidestamise kaudu eCMRi andmete vahetamise teenusega. Sobilik projekt peab panustama nii eesmärgi kui ka tulemus- ja väljundnäitaja saavutamisse.

Eelnõu § 6 lõige 2 esitab toetatava tegevuse, milleks on e-veoselehe platvormi ja andmevahetusteenusega liidestamiseks vajalik arendustöö.

Eelnõu § 7 sätestab projekti toetatavad ja mittetoetatavad kulud. Paragrahvi 7 lõike 1 kohaselt on toetatav kulu taotluse rahuldamise otsusega kinnitatud tegevuse elluviimiseks taotleja tehtav põhjendatu kulu. Samal ajal peavad kulud vastama kõnesoleva määruse tingimustele.

Eelnõu § 7 lõige 2 sätestab eCMR andmevahetusteenusega liidestumise kulud. Toetatavad on:

- 1) töötasu ja sellega seotud seadusest tulenevad maksud ja maksed;
- 2) võlaõigusliku lepingu alusel makstav tasu ning tasult makstavad riiklikud maksud ja maksed.

Eelnõu § 7 lõige 3 sätestab mittetoetatavad kulud, näiteks ei ole toetatav kulu käibemaks. Lisaks tuleb silmas pidada, et toetatavad ei ole muud kulud, mis ei ole seotud projekti toetatavate tegevustega. Käesoleva määruse § 11 lõike 6 kohaselt tuleb taotlust esitades esitada muu hulgas projekti eelarve kalkulatsioon ja selle põhjendused, mis on aluseks taotluse vastavaks tunnistamisel.

Eelnõu § 8 käsitleb projekti abikõlblikkuse perioodi ning lõike 1 kohaselt on abikõlblikkuse periood toetuse taotluse rahuldamise otsuses sätestatud ajavahemik, millal projekti tegevused algavad ja lõpevad ning projekti teostamiseks vajalikud kulud tekivad.

Eelnõu § 8 lõike 2 kohaselt algab projekti abikõlblikkuse periood taotluse esitamise hetkest või taotluses märgitud ja taotluse rahuldamise otsuses sätestatud kuupäevast ning lõpeb taotluse rahuldamise otsuses sätestatud kuupäeval, kuid kõige hiljem 31. detsembril 2025. a. Nimetatud nõue on sätestatud selleks, et meetme eesmärk saavutataks õigeaks ajaks.

Eelnõu § 8 lõike 3 kohaselt on projekti abikõlblikkuse periood kuni kuus kuud. Kui tekib põhjendatud vajadus, siis saab eelnõu § 8 lõike 5 kohaselt projekti abikõlblikkuse perioodi pikendada mõistliku aja võrra, kuid oluline on silmas pidada, et saavutatav tulemus peab olema endiselt kooskõlas toetuse eesmärkidega ning tegevused peavad olema ellu viidud hiljemalt 31. detsembriks 2025. aastal, et tagada taaste- ja vastupidavusrahastu kavas kavandatud tegevuste tähtaegne elluviimine.

Eelnõu § 8 lõike 4 kohaselt loetakse projekt lõppenuks pärast projekti lõpparuande kinnitamist vahendusasutuse poolt ja lõppsaajale makse tegemist.

Eelnõu § 9 sätestab toetuse maksimaalse summa, maksimaalse osakaalu ja tingimused.

Eelnõu § 9 lõike 1 kohaselt on toetuse maksimaalne summa 15 000 eurot ühe taotleja kohta.

Eelnõu § 9 lõige 2 määrab kindlaks toetuse maksimaalse osa abikõlblikest kuludest: 70 protsenti ning eelnõu § 9 lõike 3 kohaselt peab omafinantseering katma abikõlblikest kuludest osa, mida toetusest ei hüvitata. Seda tuleb arvesse võtta ka projekti tegevuste kavandamisel.

3. peatükk. Nõuded toetuse taotlejale ja taotlusele

Eelnõu 3. peatükis sätestatakse nõuded taotlejale ja taotlusele.

Eelnõu § 10 lõike 1 järgi võib toetust taotleda Eesti äriregistris olev äriühing, kelle projekt on suunatud maanteetranspordi eCMRi andmevahetusteenuse kasutamisele.

Pakkujate kvalifitseerimisel kasutatakse Eesti äriregistrile esitatud majandusaasta aruannetes sisalduvat teavet.

Eelnõu § 10 lõige 2 sätestab taotlejale esitatavad nõuded. Taotleja peab vastama taaste- ja vastupidavuskava määruse § 5 lõikes 1 sätestatud nõuetele ning lisaks määruses sätestatud nõuetele. Paragrahvi 10 lõike 2 punkti 1 kohaselt peab taotleja olema taotluse esitamise hetkeks nõuetekohaselt täitnud maksukorralduse seaduses sätestatud maksudeklaratsioonide esitamise kohustuse ja majandusaasta aruannete esitamise kohustuse. Paragrahvi 10 lõike 2 punkt 2 selgitab, et taotlejale mis tahes kolme aasta jooksul antud vähese tähtsusega abi koos määruse alusel taotletava vähese tähtsusega abiga ei tohi ületada 300 000 eurot.

Eelnõu § 11 sätestab nõuded taotlusele ja taotlusega esitatavatele dokumentidele. Vahendusasutusel on õigus küsida taotlejalt ka asjakohaseid lisaandmeid, kui need on vajalikud otsuse tegemiseks.

Kui taotleja kuulub kontserni, siis tuleb esitada taotleja ja kontserni liikmete skeem vahendusasutuse vormil, kui andmed ei ole Eesti äriregistrist kättesaadavad. See on oluline teave toetuse andmisel riigiabi analüüsi tegemiseks.

4. peatükk. Toetuse taotlemine ja taotluste menetlemine

Eelnõu 4. peatükis sätestatakse toetuse taotlemise, taotluste menetlemise, projektide hindamise, toetusetaotluse rahuldamise, mitterahuldamise ning taotluste rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamise ja muutmise kord.

Eelnõu § 12 sisaldab taotlusvooru avamist ja toetuse taotlemist puudutavaid sätteid.

Eelnõu § 12 lõike 1 kohaselt saab toetust taotleda jooksvalt,.

Eelnõu § 12 lõike 3 kohaselt peab vahendusasutus andma taotluste vastuvõtmise alustamisest, peatamisest ja lõpetamisest ning rahastamise eelarvest teada oma veebilehel.

Eelnõu § 13 sätestab taotluse menetlemise korra.

Eelnõu § 13 lõike 1 kohaselt on vahendusasutusel aega taotlust menetleda kuni 20 tööpäeva. Paragrahvi 13 lõige 2 sätestab, et kui taotluses avastatakse puudusi, teavitab vahendusasutus sellest viivitamata taotlejat ja annab puuduste kõrvaldamiseks kuni kümme tööpäeva, mille võrra pikeneb taotluse menetlemise tähtaeg. Lõike 3 kohaselt võib vahendusasutus nõuda taotlust menetledes oma määratud tähtpäevaks taotlejalt selgitusi või lisateavet taotluses esitatud andmete kohta, kui ta leiab, et taotlus ei ole piisavalt selge, näidates ühtlasi, milline asjaolu vajab selgitamist. Lõike 4 kohaselt teeb vahendusasutus juhul, kui taotleja ei ole määratud tähtaja jooksul vahendusasutuse küsitud selgitusi või lisateavet esitanud või puudusi kõrvaldanud, taotluse rahuldamata jätmise otsuse taotlust sisuliselt hindamata.

Eelnõu § 14 sätestab taotleja ja taotluse nõuetele vastavaks tunnistamise tingimused.

Eelnõu § 14 lõike 1 kohaselt hindab vahendusasutus menetlusse võetud taotluse ja taotleja nõuetele vastavust ning lõike 2 kohaselt tunnistatakse taotlus nõuetele vastavaks, kui see vastab määruses sätestatud nõuetele.

Eelnõu § 14 lõike 3 kohaselt ei tunnistata taotlust nõuetele vastavaks, kui esineb vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

1) toetust ei taotleta §-s 2 nimetatud eesmärgil või tulemus- või väljundnäitaja saavutamiseks;

2) taotluses on esitatud ebaõigeid või mittetäielikke andmeid.

Eelnõu § 14 lõige 4 sätestab, millal tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus.

Eelnõu § 15 sätestab taotluse rahuldamise korra.

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 29. novembri 2021. a määruse nr 108 „Taaste- ja vastupidavusrahastu elluviimise korraldus ja toetuse kasutamise üldtingimused“ § 3 punktile 5 on lõppsaaja isik, kelle toetuse saamise taotlus on rahuldatud.

Eelnõu § 15 lõige 1 selgitab, millal taotlus rahuldatakse ja lõige 2 sätestab, mida otsuses märkima peab.

Eelnõu § 16 sätestab taotluse rahuldamata jätmise tingimused ja korra.

Eelnõu § 16 lõige 1 sätestab taotluse rahuldamata jätmise alused ja lõige 2 taotluse rahuldamata jätmise otsusele esitatavad nõuded.

Eelnõu § 17 sätestab taotluse rahuldamise otsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamise korra. Lõike 1 kohaselt muudetakse taotluse rahuldamise otsust vahendusasutuse algatusel või lõppsaaja esindusõigusliku isiku digitaalselt allkirjastatud taotluse alusel, kui taotluse rahuldamise otsuses nimetatud projekti eesmärk ning projekti väljund- ja tulemusnäitajad ei muutu. Lõige 2 sätestab juhud, mil vahendusasutus vormistab taotluse rahuldamise otsuse muutmise otsusena.

Eelnõu § 17 lõike 4 kohaselt võib taotluse rahuldamise otsust muuta tagasiulatuvalt, kui see aitab projekti tulemust saavutada ja muudatus on põhjendatud.

Eelnõu § 17 lõike 5 kohaselt otsustab vahendusasutus taotluse rahuldamise otsuse muutmise 20 tööpäeva jooksul vastavasisulise taotluse saamisest alates.

Eelnõu § 18 kohaselt toimetatakse taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsus, samuti kehtetuks tunnistamise või muutmise otsus taotlejale või lõppsaajale kätte haldusmenetluse seaduse §-des 25–28 sätestatud viisil.

5. peatükk. Aruannete esitamine, toetuse maksmise tingimused ning toetuse tagasinõudmine ja tagasimaksmine

Peatükk 5 käsitleb aruannete esitamist ning toetuse maksmise, tagasinõudmise ja tagasimaksmise täpsemaid tingimusi.

Eelnõu § 19 sätestab toetuse kasutamisega seotud aruannete esitamise.

Eelnõu § 19 lõike 1 kohaselt on lõppsaajal kohustus esitada vahendusasutusele lõpparuanne.

Eelnõu § 19 lõige 2 sätestab teabe, mis tuleb lõpparuandes esitada:

1) taotluse rahuldamise otsuses märgitud projekti nimi, projekti number ja lõppsaaja nimi;
2) projekti tulemuse saavutamiseks tehtud tegevused, saavutatud väljund- ja tulemusnäitajad, teave toetuse aluseks olevate tulemuste saavutamise kohta.

Lisaks tuleb seal esitada taaste- ja vastupidavuskava määruse § 14 lõike 3 kohaselt:

- aruandeperiood;

- tehtud tööd ja tegevused, andmed projekti arengu kohta, asjakohasel juhul teave riigihangete või tehtud ostude kohta ning asjakohane teave tulemuste saavutamise kohta;
- lõppsaaja hinnang projekti tulemuslikkusele ja elluviimisele;
- lõppsaaja kinnitus andmete õigsuse kohta ja aruande esitamise kuupäev;
- taotluse rahuldamise otsuses märgitud projekti nimi, projekti number ja lõppsaaja nimi.

Eelnõu § 19 lõike 3 kohaselt tuleb projekti lõpparuanne esitada vahendusasutusele, vahendusasutuse koostatud vormil.

Eelnõu § 20 käsitleb toetuse maksmise tingimusi. Toetust makstakse 10 kalendripäeva jooksul arvates lõpparuande kinnitamisest.

Toetust makstakse vastavalt taaste- ja vastupidavuskava määruse § 9 lõike 3 punktile 2. Seega, peavad toetuse maksmise aluseks olema täidetud määruses sätestatud tingimused, milleks on projekti eesmärgi ja toetatava tegevuse elluviimine ning lõpparuandes märgitud näitajate saavutamine.

Eelnõu § 21 käsitleb toetuse tagasinõudmist ja tagasimaksmise põhimõtteid.

Eelnõu § 21 lõike 2 kohaselt lähtutakse toetuse tagasinõudmisel taaste- ja vastupidavuskava määruse § 11 lõigetes 3-10 sätestatust. Näiteks sätestab eelpooltoodu muuhulgas tingimuse, et taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamise ja toetuse tagasinõudmise otsuse võib teha viie aasta jooksul või, kui toetuse suurus on 60 000 eurot või sellest väiksem, kolme aasta jooksul projektile viimase makse tegemisest, välja arvatud juhul, kui Euroopa Liidu õigusest tuleneb teisiti. Samamoodi sätestatakse, et lõppsaaja peab tagasinõutud toetuse maksma tagasi 60 kalendripäeva jooksul, ebaseadusliku või väärkasutatud riigiabi nõude puhul nelja kuu jooksul, tagasinõude otsuse kehtima hakkamise päevast alates; tagasimaksmisele kuuluva toetuse võib tasaarveldada sama projekti raames maksmisele kuuluva toetusega. Lisaks sätestab taaste- ja vastupidavuskava määrus muuhulgas selle, et kohustuse või tingimuse täitmata jätmise laadist tulenevalt vähendatakse toetust 2, 5, 10, 25, 50, 75 või 100 protsenti projektile või selle tegevusele eraldatud toetusest. Toetuse tagasinõudjal on õigus rakendada kaalutusõigust. Tähele tuleb panna, et tagasinõutud toetuse tähtjaks tagasi maksmata jätmise korral kohaldatakse viivist vastavalt perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse §-le 49.

6. peatükk. Lõppsaaja ja vahendusasutuse kohustused

Eelnõu 6. peatükis kehtestatakse lõppsaaja ja vahendusasutuse kohustused.

Eelnõu § 22 punkti 1 kohaselt kohustub lõppsaaja tagama toetuse rahuldamise otsuses ette nähtud omafinantseeringu.

Eelnõu § 22 punkti 10 kohaselt kohustub lõppsaaja teavitama avalikkust toetuse päritolust alates toetuse rahuldamise otsuse saamisest, lähtudes taaste- ja vastupidavuskava määruse §-s 12 sätestatud nõuetest. Näiteks on lõppsaaja kohustatud teavitama avalikkust toetuse päritolust alates toetuse rahuldamise otsuse saamisest, viidates kõnes või tekstis, et projekti on rahastanud Euroopa Liit taasterahastu NextGenerationEU vahenditest, ning kasutades objektide ning avalikkusele mõeldud esemete ja dokumentide märgistamisel Euroopa Liidu embleemi koos märkega „Rahastanud Euroopa Liit – NextGenerationEU” kooskõlas taaste- ja vastupidavuskava määruse § 12 punktides 2–11 kehtestatud tingimustega. Ka ese, dokument või muu teabekandja, mis on mõeldud avalikkusele, osalistele, lõppsaajatele või projekti

sihtrühmale, ning veebileht või selle mobiilivaade, mille kaudu edastatakse projektiga seotud teavet, tähistatakse embleemiga.

Eelnõu § 23 reguleerib vahendusasutuse kohustusi. Vahendusasutus on kohustatud:

- 1) kandma vähese tähtsusega abi ja riigiabi andmed riigiabi ja vähese tähtsusega abi registrisse;
- 2) kontrollima projekti elluviimist;
- 3) kontrollima toetuse ja omafinantseeringu kasutamist;
- 4) seirama toetuse rahastamise eelarve rahalisi jääke ja esitama vajaduse korral nendest ülevaate ministriumile;
- 5) koostama toetuse kasutamise seirearuande ja lõpparuande ning edastama need ministriumile;
- 6) koostama ja avalikustama toetuse andmise ülevaated;
- 7) teavitama ministriumi toetuse kasutamise takistusest;
- 8) säilitama toetuse andmisega seotud dokumente kümme aastat viimase taotluse rahuldamise otsusest arvates.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on vastavuses järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega:

1. Euroopa Komisjoni määrus (EL) 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 2023/2831, 15.12.2023);
2. Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78);
3. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.02.2021, lk 17–75);
4. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2020/1056 elektroonilise kaubaveoteabe kohta (ELT L 249, 31.07.2020, lk 33–48).

4. Määruse mõjud

Toetusmeetme abil viiakse ellu Vabariigi Valitsuse 15. juulil 2021. a kinnitatud TAIE eesmärged. E-veoselehe arendused on TAIE ettevõtluskeskkonna tegevussuuna „Konkurentsivõimelise ja targa ettevõtlus- ja tarbimiskeskonna loomine“ üks tegevusi, millega vähendatakse ettevõtja halduskoormust, soodustades reaalamajanduse arengut ja rakendamist.

Samuti viiakse meetmega ellu majandus- ja taristuministri ning väliskaubandus- ja infotehnoloogiaministri 30. septembri 2020. a käskkirjaga nr 200 „Reaalamajanduse visioon 2020–2027“ sätestatud e-veoselehtede laialdase kasutuselevõtu eesmärgi.

Määruse rakendamine eeldab selleks vajalike tegevuste elluviimist ja sellega kaasneb Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse töökoormuse vähene kasv.

Meede mõjutab positiivselt ettevõtluse arengut, aidates kaasa digipöördele transpordisektoris. Transpordisektori areng on üldise majandusarengu oluline komponent. Tegevuseks vajaliku eelkaardistamise loomine aitab kaudselt kaasa kogu ettevõtja äriprotsesside digitaliseerimisele ning parandab ettevõtja juhtimise ja planeerimise kvaliteeti. Riikliku e-veoselehe kasutuselevõtt suurendab veondussektori läbipaistvust. Võimalikuks muutub realistliku

statistika tegemine. Kui e-veoselehe lahendus on integreeritud Politsei- ja Piirivalveameti ning Transpordiameti infosüsteemidega, saavad nad veostest parema ülevaate. Veokijuhtide halduskoormus väheneb väiksema arvu peatamiste ja kontrollide kaudu ning samuti aruandluskohustuse täitmisel. Kauba saaja, kes kasutab e-veoselehe süsteemi, saab aegsamini teada, milline kaup ja millal temani jõuab. Sellel võib olla kaudne mõju tulude kasvule, kuna tootmist saab täpsemalt planeerida.

Reaalajamajanduse lahendustele üleminek mõjutab oluliselt ka kasvuhoonegaaside heidet tänu protsesside automatiseerimisele. Kuna automatiseerimine vähendab ajakulu ja sellega kaasnevat elektri- ja soojusenergia ning kütuste kasutust, siis kasvuhoonegaaside heide väheneb. E-veoselehe kasutuselevõtul on positiivne mõju keskkonnasäästlikkusele.

Eelnõul on positiivne mõju regionaalarengule. Arvesse on võetud, et võimalikud toetusesaajad paiknevad üle Eesti ning seepärast antakse toetust üle Eesti. Seega mõjutab määruse jõustamine regionaalarengut positiivselt.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Eelnõu määrusena jõustumine ja selle alusel taotlusvoorude korraldamine aitab kaasa Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu, artikli 18 lõikes 1 nimetatud taaste- ja vastupidavuskava eesmärkide ja tegevuste elluviimisele ning TAIE eesmärkide saavutamisele.

Meedet rahastatakse taaste- ja vastupidavusrahastu vahenditest ning käesoleva toetusmeetme eelarveks on kavandatud 4,7 miljonit eurot. Kohustusliku omafinantseeringu tagavad lõppsaajad.

Käesoleva määruse rakendamine ei too kaasa eraldi riigieelarvelisi kulusid, samuti ei kaasne määruse rakendamisega tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS (<http://eelnoud.valitsus.ee>) vahendusel kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Kliimaministeeriumile ja Riigi Tugiteenuste Keskusele ning arvamuse avaldamiseks Transpordiametile ning Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusele.